

Баянхонгор аймаг дахь
Цагдаагийн газар

Гэрээт харуул хамгаалалтын талаарх сургалт

2017 он

Гэрээт харуул хамгаалалтын тухай хууль

- ▶ 3.1.1. харуул хамгаалалт гэж харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхэлдэг байгууллага гэрээний үндсэн дээр үйлчлүүлэгчийн эд хөрөнгө, объектыг хамгаалах үйл ажиллагааг;
- ▶ 3.1.2. объект гэж харуул хамгаалалтад авсан барилга байгууламж, бусад зүйлд хамаарах тодорхой орчин, газар нутгийг;
- ▶ 3.1.3. үйлчлүүлэгч гэж гэрээний үндсэн дээр харуул хамгаалалт хийлгэж байгаа хуулийн этгээд, хувь хүнийг;
- ▶ 3.1.4. харуул хамгаалалтын алба хаагч гэж харуул хамгаалалтын байгууллагад харуул хамгаалалттай холбоотой тодорхой үүрэг гүйцэтгэж буй этгээдийг;
- ▶ 3.1.5. харуул хамгаалалтын байгууллага гэж энэ хуульд заасан журмын дагуу эрх бүхий байгууллагад бүртгүүлж, харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа хуулийн этгээдийг.

Харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх, тавигдах шаардлага

5.1.Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлд бүртгэлтэй хуулийн этгээд нь харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэхдээ харьяалах аймаг, нийслэлийн цагдаагийн газар /хэлтэс/-т бүртгүүлнэ.

5.3. Харуул хамгаалалт эрхлэх хуулийн этгээд иргэдийн амь нас, эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд гэм хор учруулахааргүй техник хэрэгсэл ашиглаж болно.

5.4. Харуул хамгаалалт эрхлэх хуулийн этгээд нь хууль тогтоомжид заасан галт зэвсэг болон тусгай хэрэгсэл олж авах, бүртгүүлэх, хэрэглэх, хадгалах, биедээ авч явах, гал түймрийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх, дохиоллын хэрэгсэл ашиглах журмыг чанд баримтална.

6.1. Харуул хамгаалалт эрхлэх хуулийн этгээд нь эрх, үүргээ хэрэгжүүлэх бүтэц, зохион байгуулалт, боловсон хүчин, зэвсэг техник, тусгай хэрэгсэл, хууль тогтоомжийн лавлагаатай байхаас гадна өөрийгөө санхүүжүүлэх чадвартай байна.

Бүртгүүлэх

7.1. Харуул хамгаалалт эрхлэх байгууллага нь бүртгүүлэхийг хүссэн өргөдөл, холбогдох материал, алба хаагч тус бүрийн тодорхойлолт, эрүүл мэндийн магадлагааг аймаг, нийслэлийн цагдаагийн газар /хэлтэс/-т ирүүлнэ.

7.2. Аймаг, нийслэлийн цагдаагийн газар /хэлтэс/ өргөдөл, холбогдох материалыг хүлээн авч харуул хамгаалалт эрхлэх хүсэлт гаргасан байгууллага энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг хянан, 30 хоногийн дотор бүртгэх эсэх асуудлыг шийдвэрлэж, энэ тухай хариуг бичгээр мэдэгдэнэ.

7.3. Харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 7.2-т заасан мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын гурван өдрийн дотор хуулийн этгээдийн мэдээллээ шинэчилнэ.

Харуул хамгаалалтын гэрээ

8.2. Харуул хамгаалалтын тухай гэрээ байгуулахдаа Иргэний хуульд заасан нийтлэг журмыг баримтлахаас гадна гэрээнд дор дурдсан зүйлийг тусгана:

8.2.1. цагдаагийн байгууллага болон Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуульд заасан улсын бүртгэлийн байгууллагад бүртгүүлсэн он, сар, өдөр, регистрийн дугаар, улсын бүртгэлийн дугаар;

8.2.2. харуул хамгаалалтын үйл ажиллагааны төрөл, ашиглах техник, тусгай хэрэгсэл;

8.2.3. харуул хамгаалалтын алба хаагчийн тоо, тэдгээрийн ажиллах нөхцөл, хөдөлмөр хамгаалал;

- ▶ 8.2.4. хамгаалалтад авсан объектод нэвтрэн орох, гарах журам;
- ▶ 8.2.5. гэрээний хугацаа;
- ▶ 8.2.6. гүйцэтгэсэн ажлын хөлсний хэмжээ, төлөх журам;
- ▶ 8.2.7. энэ хуулийн 12-17 дугаар зүйлд заасан талуудын эрх, үүрэг;
- ▶ 8.2.8. талуудын хүлээх хариуцлага;
- ▶ 8.2.9. гэрээг цуцлах нөхцөл, түүнээс үүсэх хариуцлага;
- ▶ 8.2.10. гэрээ байгуулсан он, сар, өдөр.

Хориглох зүйл

9.1. Харуул хамгаалалтын байгууллага болон түүний алба хаагч дор дурдсан үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно:

9.1.1. тодорхой хүний хувийн амьдрал, улс төр, шашин шүтлэг, итгэл үнэмшилтэй холбоотой баримт мэдээ цуглуулах, хэвлэн нийтлэх;

9.1.2. /Энэ хэсгийг 2001 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

9.1.3. үйлчлүүлэгчийн зөвшөөрөлгүйгээр тэдгээрийн тухай аливаа мэдээллийг иргэн, хуулийн этгээд, хэвлэл, мэдээллийн байгууллагад өгөх;

9.1.4. энэ хуулийн 18 дугаар зүйлд заасан зэвсэг, тусгай хэрэгслийг албан үүрэг гүйцэтгэхээс бусад үед биедээ авч явах, хэрэглэх, албан үүрэг гүйцэтгэж байхдаа унтах, байр объектоо орхих, согтууруулах ундааны зүйл хэрэглэх, зэвсэг, хэрэгслээ бусдад шилжүүлэх.

Харуул хамгаалалтын алба хаагчийн дүрэмт хувцас, ялгах тэмдэг

- ▶ 11.1. Харуул хамгаалалтын алба хаагч ижил загварын дүрэмт хувцас, тухайн байгууллагын онцлогийг тусгасан ялгах тэмдэг хэрэглэх ба тэдгээрийн зардлыг харуул хамгаалалтын байгууллага хариуцна.
- ▶ 11.2. Дүрэмт хувцасны загвар болон ялгах тэмдэг, дүрэмт хувцас хэрэглэх журмыг цагдаагийн төв байгууллага тогтооно.
- ▶ 11.3. Харуул хамгаалалтын алба хаагч дүрэмт хувцсыг зөвхөн албан үүрэг гүйцэтгэх үед өмсөнө.

Харуул хамгаалалтын байгууллагын эрх

- ▶ 12.1. Харуул хамгаалалтын байгууллага дараахь эрхтэй:
  - ▶ 12.1.1. хамгаалж байгаа эд хөрөнгө, объектын талаар шаардлагатай мэдээлэл авах;
  - ▶ 12.1.2. хамгаалж байгаа эд хөрөнгийн хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулахтай холбогдсон санал үйлчлүүлэгчид тавих;
  - ▶ 12.1.3. хамгаалах эд хөрөнгө, объект нь гэрээнд заасан нөхцөл шаардлагыг хангаагүй бол хүлээн авахаас татгалзах;
  - ▶ 12.1.4. гадаад орны болон өөрийн орны ижил төрлийн байгууллагатай хамтран ажиллах, мэдээлэл солилцох;
  - ▶ 12.1.5. хууль тогтоомж, гэрээнд заасан бусад эрх.

Харуул хамгаалалтын байгууллагын үүрэг

- ▶ 13.1. Харуул хамгаалалтын байгууллага дараахь үүрэгтэй:
  - ▶ 13.1.1. харуул хамгаалалтын алба хаагчийг дүрэмт хувцас, ялгах тэмдэг, бусад хэрэгслээр хангах, хууль зүйн болон холбогдох сургалтад хамруулах;
  - ▶ 13.1.2. тусгай хэрэгсэл хэрэглэх зааврыг байгууллагынхаа хэмжээнд дагаж мөрдүүлэх;
  - ▶ 13.1.3. харуул хамгаалалтын алба хаагчаар 20 нас хүрсэн, эрүүл мэнд, бие бялдар, ёс зүйн шаардлага хангасан, зохих боловсрол, ажлын туршлагатай, холбогдох сургалтад хамрагдсан, ял шийтгэлгүй хүнийг ажиллуулах;
  - ▶ 13.1.4. үйл ажиллагаатай нь холбогдуулан цагдаагийн байгууллагаас тавьсан шаардлагыг биелүүлэх;
  - ▶ 13.1.5. хууль тогтоомж, гэрээнд заасан бусад үүрэг.

Харуул хамгаалалтын алба хаагчийн эрх

- ▶ 14.1. Харуул хамгаалалтын алба хаагч дараахь эрх эдэлнэ:
  - ▶ 14.1.1. хамгаалж байгаа объектод нэвтрэх хүмүүсийн биеийн байцаалтыг шалгах, зөрчил илэрсэн тохиолдолд үйлчлүүлэгч болон холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд мэдэгдэх;
  - ▶ 14.1.2. энэ хуулийн 12.1.2, 12.1.3-т заасан эрх;
  - ▶ 14.1.3. энэ хуулийн 19.1, 20.1-д заасан тохиолдолд галт зэвсэг, тусгай хэрэгсэл хэрэглэх.

Харуул хамгаалалтын алба хаагчийн үүрэг

- ▶ 15.1. Харуул хамгаалалтын алба хаагч дараахь үүрэг хүлээнэ:
  - ▶ 15.1.1. хамгаалах эд хөрөнгө, объектын бүрэн бүтэн байдал, лац ломбыг шалгаж хүлээн авах, хүлээлгэж өгөх, хэрэв эд хөрөнгө, объектын бүрэн бүтэн байдал алдагдсан, лац ломбо хөдөлсөн байвал энэ тухай үйлчлүүлэгчид нэн даруй мэдэгдэх;
  - ▶ 15.1.2. хамгаалж байгаа эд хөрөнгө, объектыг байнга шалгаж, хяналт тавьж ажиллах;
  - ▶ 15.1.3. хамгаалж байгаа объектод эд хөрөнгө болон бусад зүйлийг оруулж гаргахыг үйлчлүүлэгчийн зөвшөөрлөөр гүйцэтгүүлж энэ тухай тэмдэглэл хөтлөн тухайн хүнээр гарын үсэг зуруулж баталгаажуулах;
  - ▶ 15.1.4. албан үүргээ гүйцэтгэхийн өмнө болон гүйцэтгэсний дараа галт зэвсэг, тусгай хэрэгслийг тусгайлан зассан байранд шалгаж хүлээн авах, хүлээлгэн өгөх;
  - ▶ 15.1.5. хууль тогтоомж, гэрээнд заасан бусад үүрэг.

Үйлчлүүлэгчийн эрх

- ▶ 16.1. Үйлчлүүлэгч дараахь эрх эдэлнэ:
- ▶ 16.1.1. харуул хамгаалалттай холбогдсон асуудлаар өөрийн ажилтан болон харуул хамгаалалтын алба хаагчид хууль ёсны шаардлага тавих;
- ▶ 16.1.2. харуул хамгаалалтын үйл ажиллагааг хангалтгүй хэрэгжүүлсэн тохиолдолд гэрээг цуцлах талаар санал гаргах;
- ▶ 16.1.3. харуул хамгаалалтын байдал, гэрээгээр хүлээсэн үүргийн хэрэгжилтэд хяналт тавих;
- ▶ 16.1.4. хууль тогтоомж, гэрээнд заасан бусад эрх.

Үйлчлүүлэгчийн үүрэг

- ▶ 17.1.1. харуул хамгаалалтын алба хаагчийн гүйцэтгэх үүргийг танилцуулж, заавар, зөвлөмжөөр хангах, шаардлагатай бол зохих баталгаа гаргуулах;
- ▶ 17.1.2. харуул хамгаалалтын алба хаагчид өөрийн байгууллагад гарсан өөрчлөлт, хөдөлгөөнийг цаг тухайд нь мэдэгдэж байх;
- ▶ 17.1.3. харуул хамгаалалтын алба хаагчийг гэрээнд заасан ажиллах нөхцөлөөр хангах;
- ▶ 17.1.4. байгууллагынхаа холбогдох ажилтнуудын хаягийн бүртгэл, хамгаалалтад байгаа объектод байнга нэвтрэх эрх бүхий хүмүүсийн болон эд хөрөнгөтэй харьцах, тэдгээрийг захиран зарцуулах эрх бүхий хүмүүсийн нэрсийг өгөх;
- ▶ 17.1.5. хамгаалалтад авагдсан байр, өрөө, тасалгааг цоожтой байлгаж, ажлын бус цагаар цоожлон лацдаж, түлхүүрийг харуул хамгаалалтын алба хаагчид хүлээлгэн өгөх;
- ▶ 17.1.6. мөнгөн тэмдэгт, үнэт зүйлсийг зориулалтын авдар, хайрцагт хадгалах;
- ▶ 17.1.7. хамгаалж байгаа эд хөрөнгө, объектын хамгаалалтад шаардагдах гал унтраах болон бусад тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл, гэрэлтүүлэгчээр хангах;
- ▶ 17.1.8. эд хөрөнгө, объектын хамгаалалтын талаар цагдаагийн байгууллагаас тавьсан шаардлагыг биелүүлэх;
- ▶ 17.1.9. хууль тогтоомж, гэрээнд заасан бусад үүрэг.

Галт зэвсэг, тусгай хэрэгсэл

- ▶ 18.1. Харуул хамгаалалтын алба хаагч албан үүргээ гүйцэтгэхдээ албаны нохой болон галт зэвсэг, нэг бүрийн тусгай хэрэгсэл, хамгаалах тусгай хэрэгсэл , зэвсэггүй тулалдах мэх хэрэглэж болно.

Галт зэвсэг хэрэглэх

- ▶ 19.1. Хамгаалж байгаа эд хөрөнгө, объект болон өөрт нь шууд заналхийлж зэвсэг хэрэглэсэн, эсхүл бүлэглэн халдсан тохиолдолд харуул хамгаалалтын алба хаагч аргагүй хамгаалалтын хүрээнд галт зэвсэг хэрэглэж болно.
- ▶ 19.2. Хүүхэд болон жирэмсэн болох нь илэрхий мэдэгдэж байгаа хүмүүст энэ хуулийн 19.1-д зааснаас бусад тохиолдолд галт зэвсэг хэрэглэхийг хориглоно.
- ▶ 19.3. Харуул хамгаалалтын алба хаагч бололцоотой бүх тохиолдолд галт зэвсэг хэрэглэхийн өмнө урьдчилан сануулна.
- ▶ 19.4. Галт зэвсэг хэрэглэснээс хүний эрүүл мэндэд хохирол учирсан бол харуул хамгаалалтын алба хаагч эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх арга хэмжээ авч, холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд нэн даруй мэдэгдэнэ.
- ▶ 19.5. Харуул хамгаалалтын алба хаагч галт зэвсэг, нэг бүрийн тусгай хэрэгсэл, зэвсэггүйгээр тулалдах мэх хэрэглэх, албаны нохой ашиглах зааврыг Улсын ерөнхий прокурор, хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.

Нэг бүрийн тусгай хэрэгсэл, мэх хэрэглэх

- ▶ 20.1. Харуул хамгаалалтын алба хаагчийн тавьсан хууль ёсны шаардлагыг эсэргүүцсэнийг хүч хэрэглэхгүйгээр таслан зогсоох боломжгүй бол харуул хамгаалалтын алба хаагч мэх, дараахь нэг бүрийн тусгай хэрэгсэл хэрэглэж болно:
  - ▶ 20.1.1. гав;
  - ▶ 20.1.2. хүлэг;
  - ▶ 20.1.3. резинэн ба цахилгаан бороохой;
  - ▶ 20.1.4. нулимс асгаруулагч, амьсгал боогдуулагчаар цэнэглэсэн буу, шүршүүр;
  - ▶ 20.1.5. резинэн ба хуванцар сумтай буу.

Анхаарал хандуулсанд баярлалаа